Dnro ORK/365/2022

Tietopalvelut
toimialajohtaja Teemu Mikkola

Eduskunta
Hallintovaliokunta

Viite: HE 145/2022 vp

Oikeusrekisterikeskuksen asiantuntijalausunto

Hallintovaliokunta on pyytänyt Oikeusrekisterikeskukselta kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä julkisen hallinnon automaattista päätöksentekoa koskevaksi lainsäädännöksi.

Yleiset huomiot

Oikeusrekisterikeskus pitää automaattisen päätöksenteon mahdollistavaa sääntelykokonaisuutta kannatettavana. Automaattinen päätöksenteko mahdollistaa hallinnon prosessien tehostamisen ja hallinnon asiakkaan näkökulmasta vaikuttaa myönteisesti hallintoasian käsittelyn joutuisuuteen.

Virkavastuun kohdentuminen automaattisessa päätöksenteossa on ollut toistaiseksi sääntelemätöntä ja jäänyt pitkälti viranomaisen oman työjärjestyksen ja sisäisten määräysten varaan. Oikeusrekisterikeskus pitää hyvänä, että luodaan normisto, jonka perusteella virkamiesten ja muiden vastuullisten velvollisuudet ovat riittävän tarkkarajaisesti määriteltävissä, kun kehitetään ja ylläpidetään automaattista päätöksentekoa hallinnossa.

Tiedonhallintalain 6 a luku

Esitetty 6a luku kokonaisuudessaan luo pohjan ja perusvaatimukset sille, mitä viranomaisen tulee kehittäessään ja ylläpitäessään automatisoituja toimintaprosesseja ottaa huomioon.

Lukuun sisältyvät vaatimukset dokumentoiduista käsittelysäännöistä tulevat kaikessa yksityiskohtaisuudessaan lisäämään hallinnollista taakkaa viranomaisissa. Automaattisen päätöksenteon käsittelysääntöjen valmistelu ja toimintaprosessien dokumentointi tulee vaatimaan uudenlaista osaamista hallinnossa ja vaatii resursointia. Käsittelysääntöjen ja prosessikuvausten tarkoitus saattaa automaattinen päätöksenteko läpinäkyväksi hallinnon asiakkaalle on kannatettava, mutta todettakoon, että joissain tapauksissa laaja dokumentointivelvollisuus saattaa vaikuttaa

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Sähköposti ja kotisivut
PL 157	Wetterhoffinkatu 2		oikeusrekisterikeskus@om.fi
13101 Hämeenlinna	13100 Hämeenlinna	029 56 65631	www.oikeusrekisterikeskus.fi

negatiivisesti, kun harkitaan automaation lisäämistä päätöksentekoprosesseihin.

Rikosasioiden tietosuojalain 13 §

Oikeusrekisterikeskuksessa tehdään rikosasioiden tietosuojalain soveltamisalaan kuuluvia hallintopäätöksiä ja Oikeusrekisterikeskus pitää hyvänä, että rikosasioiden tietosuojalakia muutettaisiin ehdotetulla tavalla. Ehdotetun uuden 2 momentin mukainen poikkeus mahdollistaisi esimerkiksi sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 14 §:n mukaisin edellytyksin myönnetyn maksuaikapäätöksen[1] automatisoinnin.

[1] Maksuaikapäätöksiä tehtiin vuonna 2021 n. 21.000 kpl